

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA
DE HOSTERT 11
TE LINDEN
GEMEENTE CUIJK

Project: CUY.HSR.ECO1
Rapportnummer: 10023125
Status: Eindrapportage
Datum: 18 maart 2010
Opdrachtgever: HSRO bv
Hoogstraat 1
6654 BA Afferden
Tel. 0487 - 542906
Fax 0487 - faxnummer
Contactpersoon: Dhr. J. van Lierop

Uitvoerder: Econsultancy bv
Rapenstraat 2
5831 GJ Boxmeer
Tel. 0485 - 581818
Fax 0485 - 581810
Mail Boxmeer@Econsultancy.nl
Opsteller: Ing. M. Koen
Paraaf:
Kwaliteitscontroleur: Ir. J. Mos
Paraaf:

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	1
2.	BESCHERMING CONFORM DE NATIONALE WETGEVING.....	1
3.	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
3.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving.....	2
3.2	Ligging ten opzichte van beschermde gebieden	2
3.3	Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	2
3.4	Te verwachten werkzaamheden en ingrepen	2
4.	ONDERZOEKSMETHODIEK	3
5.	ONDERZOEKSRESULTATEN	3
5.1	Vogels	3
5.2	Vleermuizen.....	4
5.3	Overige zoogdieren	5
5.4	Amfibieën, reptielen en vissen.....	5
5.5	Libellen en dagvlinders	6
5.6	Vaatplanten.....	6
6.	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	7
6.1	Flora- en faunawet.....	7
6.2	Algemene zorgplicht	8
6.3	Gebiedsbescherming.....	8
7.	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	9

BIJLAGEN:

1. - Topografische ligging van de locatie
- 2a. - Locatieschets
- 2b. - Foto's onderzoekslocatie
3. - Geraadpleegde bronnen
4. - Natuurwetgeving en beleid

1. INLEIDING

Econsultancy heeft van HSRO bv opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan flora en fauna aan De Hostert 11 te Linden in de gemeente Cuijk.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

De quickscan flora en fauna heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn die volgens de Flora- en faunawet een beschermde status hebben. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op gebieden die volgens overige natuurwetgeving zijn beschermd, of deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een bureauonderzoek en een veldbezoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

De quickscan flora en fauna is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en kan niet gezien worden als volwaardig ecologisch onderzoek. Er zijn in dit onderzoek geen uitgebreide inventarisaties uitgevoerd naar soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

Voor zover bij de opdrachtgever en de gemeente Cuijk bekend, is er niet eerder ecologisch onderzoek op de onderzoekslocatie uitgevoerd.

2. BESCHERMING CONFORM DE NATIONALE WETGEVING

Zorg voor alle inheemse planten- en diersoorten en voor de natuurlijke rijkdommen van gebieden wordt gegarandeerd door de naleving van de wet- en regelgeving ten aanzien van natuur en milieu. De instrumenten die deze bescherming mogelijk maken zijn op Europees niveau vertaald in Natura 2000. De Europese wetgevingen ten aanzien van de soortbescherming zijn in Nederland vertaald in de Flora- en faunawet. De gebiedsbescherming is vastgelegd in de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998. Hiermee heeft Nederland de Europese wetgeving in de nationale wetgeving verankerd.

Door in de planfase van een (bouw)project of ruimtelijke ontwikkeling rekening te houden met het eventueel voorkomen van beschermde planten- en diersoorten kan effectief worden omgegaan met de aanwezigheid van een beschermde soort. Een dreigende overtreding van de Flora- en faunawet kan zo snel gesignaleerd en in veel situaties voorkomen worden. Vervolgens kan er accuraat actie ondernomen worden om zodoende de overlevingskansen en migratiemogelijkheden van een beschermde soort in het betreffende gebied geen blijvende schade toe te brengen.

Om alle gebieden met elkaar te verbinden en om uitwisseling en verspreiding van soorten mogelijk te maken, wordt er in Nederland gewerkt aan de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Verder worden diverse Rode lijsten van bedreigde soorten gehanteerd bij beoordelingen voor de aanwijzing van bescherming en compensatie. In bijlage 4 wordt een nadere toelichting gegeven omtrent de wet- en regelgeving ten aanzien van natuur.

3. GEBIEDSBESCHRIJVING

3.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 19.460 \text{ m}^2$) is gelegen aan De Hostert 11, aan de rand van het dorp Linden in de gemeente Cuijk. De onderzoekslocatie is kadastraal bekend gemeente Cuijk, sectie M, nummer 633.

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 46 A (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 185.855$, $Y = 417.800$. De onderzoekslocatie is gelegen in het kilometerhok 185/417.

De onderzoekslocatie betreft een agrarisch perceel met een boerenerf. Het erf is bebouwd met een woonboerderij, een open kapschuur en twee kleine dichte schuren. De schuren zijn in gebruik als opslagplaats van materialen en werkvoertuigen. Rond de twee kleine schuren is diverse beplanting aanwezig. Tevens bevindt zich rond de schuurtjes opslag van materialen. Het agrarische deel van de onderzoekslocatie bestaat uit grasland, in gebruik als hooiland, en een opslag van fijnsparren (kweek van kerstbomen). Het grasland wordt in het seizoen met regelmaat gemaaid en (een deel van) de fijnsparren worden aan het eind van een jaar verkocht. Verder zijn er verspreid op het terrein enkele bomen aanwezig en staan langs de zuidgrens van de onderzoekslocatie een aantal hoge populieren.

De omgeving van de onderzoekslocatie bestaat uit de bebouwde kom van Linden, agrarische percelen en de Kraaijenbergse Plassen.

In bijlage 2a is de huidige situatie op een locatieschets weergegeven. Bijlage 2b bevat enkele foto's van de onderzoekslocatie.

3.2 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat is aangewezen als Natura 2000-gebied. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied betreft de "Sint-Jansberg" circa 6 kilometer ten oosten van de onderzoekslocatie.

Ecologische Hoofdstructuur

De onderzoekslocatie ligt niet in of in de nabijheid van een kerngebied, verbingsgebied of verwevingsgebied, behorend tot de EHS. Een deel van de nabijgelegen 'Kraaijenbergse Plassen' is aangewezen als EHS. Het EHS-gedeelte begint circa 1 km ten westen van de onderzoekslocatie.

3.3 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens om de huidige bestemming 'agrarisch met bouwblok' om te zetten naar 'recreatie en wonen'. Hierbij zal de milieuvergunning Agrarisch bedrijf worden ingetrokken.

3.4 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen

Ten behoeve van de voorgenomen plannen zullen twee oude stallen, een oude open kapschuur en verharding worden verwijderd. Vervolgens zullen er nieuwe gebouwen voor verblijfsrecreatie (10 eenheden) worden gerealiseerd. Daarnaast wordt het plangebied landschappelijk ingepast door het aanplanten van 4.000 m^2 boomgaardweide en 400 m^2 hagen en bomen.

4. ONDERZOEKSMETHODIEK

Aan de hand van verspreidingsatlassen en andere standaardwerken is nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie. Verder is het Natuurloket geraadpleegd, zijn toegankelijke gegevens van natuur- en soortbescherming organisaties gebruikt en zijn gegevens van de provincie Noord-Brabant geraadpleegd. Een overzicht van de geraadpleegde bronnen is weergegeven in bijlage 3.

De informatie over deze soorten is veelal weergegeven op kilometerhokniveau of op uurhokniveau (5 x 5 kilometer). De kaart van Nederland is door de Topografische Dienst van Nederland verdeeld in blokken van 1 km², de kilometerhokken. De plaatsaanduiding van een kilometerhok bestaat uit de coördinaten van de x-as en de y-as die elkaar in de linker onderhoek van het hok snijden. Aangezien met de schaal van kilometerhokken of uurhokken een groter gebied wordt beschouwd dan alleen de onderzoekslocatie, betekent dit niet dat de kritische soorten ook daadwerkelijk voorkomen binnen de begrenzing van de onderzoekslocatie. Sommige verspreidingsgegevens zijn niet erg actueel. Dit betekent dat de meest recente verspreidingsgegevens reeds verouderd kunnen zijn. De meeste te gebruiken gegevens vormen daarom geen uitsluitsel over het aantal soorten en type waarneming van een soort in het betreffende gebied, maar enkel een indicatie over het voorkomen.

Het veldbezoek is afgelegd op 8 maart 2010. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de omliggende percelen onderzocht. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

5. ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Vogels

Broedvogels

Door het Natuurloket wordt aangegeven dat het kilometerhok slecht is onderzocht op de aanwezigheid van broedvogels. Er wordt aangegeven dat er in het kilometerhok 1 soort van de Rode Lijst van bedreigde vogels 2004 is waargenomen.

De aanwezige bomen en struiken op de onderzoekslocatie kunnen broedgelegenheid bieden aan algemene vogelsoorten als merel, zanglijster, heggenmus, roodborst, winterkoning, turkse tortel en houtduif. Verder kunnen de hoge populieren langs de zuidgrens van de onderzoekslocatie nestgelegenheid bieden aan kraaiachtigen als ekster en zwarte kraai. De aanwezige bomen zijn gecontroleerd op nestholtes; deze zijn niet aangetroffen.

Eén van de twee oude schuren op de onderzoekslocatie is, wegens het ontbreken van een deur, toegankelijk voor broedvogels. Tussen de aanwezige opslag in en rondom de schuren kunnen vogelsoorten als merel, roodborst en winterkoning nestgelegenheid vinden. De open kapschuur kan eveneens nestgelegenheid bieden aan dergelijke algemene broedvogels. Onder de dakpannen van de te handhaven woonboerderij zijn nestmogelijkheden aanwezig voor huismus. De te slopen bebouwing is echter niet geschikt voor huismus. Tevens is de te slopen bebouwing, wegens het ontbreken van potentiële nestlocaties niet geschikt voor andere vogelsoorten, zoals steenuil en kerkuil, waarvan het nest jaarrond is beschermd. De incidentele aanwezigheid van een rustende steenuil of kerkuil in de open kapschuur is niet echter uit te sluiten. Wegens de komst van een hoogstamboomgaard wordt de onderzoekslocatie kwalitatief verbeterd onder andere ten aanzien van steenuil.

Tijdens het veldbezoek zijn op de onderzoekslocatie geen sporen als braakballen, uitwerpselen of ruiveren van steenuil of kerkuil aangetroffen. Op basis van het ontbreken van sporen en geschikte nestlocaties wordt niet verwacht dat steenuil of kerkuil van de onderzoekslocatie gebruik maakt als vaste rust- of verblijfplaats. In de te slopen schuren zijn tevens geen nestresten van andere (meer algemene) vogelsoorten aangetroffen. Verder zijn op de onderzoekslocatie geen huismussen gezien of gehoord. Huismussen verblijven jaarrond in de directe nabijheid van hun vaste rust- en nestplaats. De afwezigheid van huismus tijdens het veldbezoek indiceert dat de woonboerderij op de onderzoekslocatie niet als broedlocatie wordt gebruikt. Echter, doordat het veldbezoek vroeg in het broedseizoen heeft plaatsgevonden, kunnen hier geen harde uitspraken over worden gedaan.

Slaapplaatsen

Sommige vogelsoorten zoals houtduif, kauw en huismus, maar ook ransuilen, maken vooral buiten het broedseizoen gebruik van gemeenschappelijke slaapplaatsen. Meestal wordt hierbij beschutting gezocht in de vorm van dichte begroeiing, of de veiligheid van open water. Er zijn geen indicaties dat op de onderzoekslocatie een gemeenschappelijke slaapplaats aanwezig is.

5.2 Vleermuizen

Volgens het cursusdictaat "Vleermuizen en Planologie" (*Limpens et al., 2009*) is de onderzoekslocatie gelegen in het gebied waar de volgende vleermuissoorten potentieel kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, bosvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis, meervleermuis, franjestaart, baardvleermuis en Brandt's vleermuis.

Uit het Beschermingsplan voor vleermuizen in Noord-Brabant (*Twisk en Limpens, 2006*) blijkt dat binnen enkele kilometers van de onderzoekslocatie gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, meervleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger zijn waargenomen

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

De te slopen schuren op de onderzoekslocatie zijn ongeschikt voor het vormen van kolonies. Er zijn geen verblijfruimtes als spouwmuren of zolders aanwezig waar vleermuizen gebruik van kunnen maken als verblijfplaats. Tevens zijn er geen ruimtes achter betimmeringen aanwezig, waar vleermuizen gebruik van kunnen maken. Door het ontbreken van geschikte verblijfmogelijkheden, vormen de te slopen schuren geen potentiële vaste verblijfplaats voor vleermuizen. Overtreding van de Flora- en faunawet ten aanzien van het verstoren van een vaste rust- en verblijfplaats van vleermuizen is met betrekking tot de sloop van de drie schuren niet aan de orde.

De te handhaven woonboerderij is wegens de aanwezigheid van enkele openingen langs de dakrand mogelijk wel geschikt voor een soort als gewone dwergvleermuis of gewone grootoorvleermuis. Langs de dakrand zijn op enkele plaatsen openingen aanwezig waardoor vleermuizen onder de dakpannen en mogelijk in de spouwmuur kunnen wegkruipen. De voorgenomen werkzaamheden hebben volgens de initiatiefnemer geen betrekking op de dakranden en spouwmuren. Bij de werkzaamheden vinden er slechts enkele lichte interne verbouwingen plaats. De verblijfmogelijkheden zullen hierdoor niet in het geding komen. Verstoring van een potentieel aanwezige verblijfplaats van vleermuizen wordt hierdoor niet verwacht.

Vanwege het ontbreken van holtes in de aanwezige bomen, zijn er op de onderzoekslocatie geen verblijfmogelijkheden aanwezig voor boombewonende soorten als ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

De woningen in de directe omgeving vormen potentiële verblijfsmogelijkheden voor gebouwbewonende vleermuizen als gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis. Eventuele verblijfplaatsen hierin ondervinden door de afstand tot de onderzoekslocatie en de aard van de ingreep geen hinder van de ingreep op de onderzoekslocatie.

Foeragerende vleermuizen

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat, mogelijk gebruikt worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen als gewone dwergvleermuis en laatvlieger om te foerageren. Door de komst van meer groene structuren, zoals een hoogstamboomgaard, op de onderzoekslocatie zal het aanbod van foerageermogelijkheden voor vleermuizen toenemen. De onderzoekslocatie zal als foerageerhabitat voor vleermuizen kwalitatief worden verbeterd.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. De bomen op de onderzoekslocatie maken geen deel uit van een lijnvormige verbinding tussen potentiële verblijfplaatsen en potentieel foerageergebied. Door de herinrichting van de onderzoekslocatie worden geen vliegroutes verstoord.

5.3 Overige zoogdieren

De onderzoekslocatie vormt een geschikt habitat voor een aantal algemene grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij voornamelijk om soorten als egel, mol, konijn, haas en wezel. Door de aanwezigheid van struiken en de (tijdelijke) opslag van materialen zijn er op de onderzoekslocatie voor grondgebonden zoogdieren tal van plekken om te schuilen. Voor de meeste algemeen voorkomende soorten geldt in het kader van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling, waardoor een ontheffing bij verstoring niet noodzakelijk is.

De onderzoekslocatie vormt een geschikt habitat voor steenmarter. Voor deze soort geldt geen vrijstelling van de Flora- en faunawet. Tijdens het veldbezoek zijn echter geen sporen, zoals uitwerpselen of prooiresten, aangetroffen die duiden op het gebruik van de te slopen bebouwing als vaste verblijfplaats door steenmarter.

Het buitengebied van Linden staat bekend als dassenleefgebied. Het agrarische deel (grasland) op de onderzoekslocatie kan deel uitmaken van het foerageergebied van das. Door de komst van een hoogstamboomgaard wordt het betreffende deel van de onderzoekslocatie kwalitatief verbeterd als foerageerhabitat voor das. Negatieve effecten ten aanzien van das zijn dan ook niet aan de orde.

5.4 Amfibieën, reptielen en vissen

Volgens de meest recente landelijke gegevens van RAVON en de Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant (Delft & Schuitema, 2005) zijn binnen het kilometerhok waarin de onderzoekslocatie is gelegen of in een aangrenzend kilometerhok de volgende soorten waargenomen: alpenwatersalamander, kamsalamander, kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker en bastaardkikker.

Doordat wateroppervlakten als beken, sloten en poelen op de onderzoekslocatie ontbreken zijn het voorkomen van vissen en voortplantingsmogelijkheden voor amfibieën op de onderzoekslocatie uit te sluiten. De onderzoekslocatie betreft geen optimaal natuurlijk landhabitat voor amfibieën. Incidenteel kunnen amfibieën, met name algemene soorten, buiten hun voortplantingsseizoen op de onderzoekslocatie voorkomen.

Door de aanwezigheid van struiken en de (tijdelijke) opslag van materialen zijn er op de onderzoekslocatie voldoende schuilmogelijkheden voor incidenteel aanwezige amfibieën.

Voor de algemeen voorkomende soorten geldt in het kader van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling, waardoor een ontheffing bij verstoring niet noodzakelijk is. Ondanks dat de onderzoekslocatie geen landhabitat betreft waar minder algemene soorten als kamsalamander en alpenwatersalamander doorgaans worden aangetroffen, kan niet worden uitgesloten dat in een incidenteel geval toch een dergelijke soort op de onderzoekslocatie voor kan komen. Wanneer er onverhoopt tijdens de opschoning van het terrein toch een individu wordt aangetroffen, dient er worden gehandeld in het kader van de zorgplicht (zie paragraaf 6.2).

Reptielen stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. Op de onderzoekslocatie is geen geschikt habitat voor reptielen aanwezig.

5.5 Libellen en dagvlinders

Voor libellen geldt dat water nodig is ter voortplanting en gezien het ontbreken hiervan kan gesteld worden dat deze soortgroep niet in staat is zich in de huidige situatie te vestigen.

Beschermde dagvlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat met waard- en nectarplanten. Het is uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde vlindersoort.

5.6 Vaatplanten

Door het Natuurloket wordt aangegeven dat het kilometerhok, waarbinnen de onderzoekslocatie is gelegen, goed is onderzocht op de aanwezigheid van vaatplanten. Er wordt aangegeven dat er in het kilometerhok vier soorten van de Rode Lijst zijn waargenomen. Tevens wordt er melding gedaan van drie bij wet beschermde soorten, waarvan één Tabel 1 soort en twee Tabel 2/3 soorten. Welke soorten het hier betreft is niet bekend.

Gezien het huidige gebruik van de onderzoekslocatie als erf, agrarisch hooiland (bemaaid) en kwekerij van fijnsparren, is het niet te verwachten dat er beschermde of zeldzame plantensoorten op de locatie aanwezig zullen zijn. Daarbij zal er wezenlijk weinig veranderen met betrekking tot het huidige habitat. Als ingreep op het bestaande agrarische deel van de locatie, worden er alleen fruitbomen aangeplant. De aanwezigheid van water, de zuurgraad van de bodem, de beschikbare hoeveelheid voedingsstoffen, de hoeveelheid zonlicht en de antropogene beïnvloeding bepalen in hoeverre een groeiplaats voor een bepaalde plant geschikt is. Vanwege de specifieke eisen die de meeste beschermde soorten stellen aan de groeiomstandigheden zijn beschermde vaatplanten, waarvoor geen vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling geldt, op de onderzoekslocatie niet te verwachten.

6. TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet heeft tot doel alle in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten te beschermen en in stand te houden. Om dit doel te bereiken, bevat de wet een aantal verbodsbepalingen. Hierin worden vaste rust- en verblijfplaatsen van bepaalde soorten beschermd. De Flora- en faunawet maakt onderscheid in een drietal beschermingscategorieën. Iedere categorie heeft zijn eigen ontheffingsmogelijkheden en toetsingscriteria. Bij een quickscan flora en fauna wordt in beeld gebracht of er vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingscategorieën. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend werkt op deze soorten.

In het kader van de voorgenomen plannen zijn er gedurende het broedseizoen mogelijk overtredingen te verwachten ten aanzien van broedvogels. Voor de overige soortgroepen zijn, door het ontbreken van geschikt habitat en/of verblijfindicaties, de aard van de ingreep of door een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling, geen overtredingen te verwachten ten aanzien van de Flora- en faunawet.

Broedvogels

Alle broedende inheemse vogels en hun nesten zijn wettelijk beschermd en vallen onder de strikt beschermde klasse (soorten tabel 3). De Flora- en faunawet regelt onder meer de bescherming van vogels in het broedseizoen: het verstoren van broedende vogels en jongen, of het vernielen van nesten en eieren is verboden. In de meeste gevallen is een overtreding gemakkelijk te voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of de broedgelegenheid buiten het broedseizoen te verwijderen.

Nesten van huismus, steenuil, sperwer, ransuil, boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, ooievaar, oehoe, roek, slechtvalk, wespindief en zwarte wouw zijn het gehele jaar beschermd. Het betreffen soorten uit de beschermingscategorieën 1 t/m 4 van de aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen (*Dienst Regelingen, 25 augustus 2009*). De nestplaats, bomengroep of boomholte van een deel van deze soorten worden ook buiten het broedseizoen gebruikt. Een ander deel van deze soorten maken enkel gebruik van door andere vogelsoorten gemaakte nestgelegenheid, of maken ieder jaar gebruik van hetzelfde nest (of dezelfde nestlocatie). Daarnaast is er een aantal soorten waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn, ondanks dat de soort ieder jaar op dezelfde plek terugkeert om te broeden. Van deze soorten wordt verondersteld dat ze over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Voorbeelden hiervan zijn spechtensoorten, huiszwaluw, boerenzwaluw, ekster, bosuil, torenvalk en holenbroeders als boomkruiper, koolmees en bonte vliegenvanger.

Ontheffingen op verbodsbepalingen ten aanzien van vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn worden alleen nog verleend op basis van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Ruimtelijke ontwikkeling valt niet onder een dergelijk belang. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats behouden moeten blijven. Dergelijke maatregelen, vastgelegd in een activiteitenplan, kunnen vooraf door Dienst Regelingen worden goedgekeurd middels een ontheffingsaanvraag.

Voor de te verwachten broedvogels geldt dat, indien beplanting en bebouwing buiten het broedseizoen wordt verwijderd, geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot broedvogels. Er wordt in de Flora- en faunawet geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Het (laten) uitvoeren van een controle op de aanwezigheid van een broedgeval voor aanvang van de werkzaamheden, kan in dit geval ook voorkomen dat er onnodige vertraging van de plannen en verstoring van broedvogels plaatsvindt.

6.2 Algemene zorgplicht

Voor de meeste (incidenteel) te verwachten grondgebonden zoogdieren en amfibieën geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet met betrekking tot de ruimtelijke ontwikkelingen en herinrichting die plaats zullen vinden op de onderzoekslocatie. Het is echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen.

Met betrekking tot de onderzoekslocatie dient er bij het verwijderen van materialen en beplanting rekening te worden gehouden met mogelijk aanwezige soorten als egel, konijn, gewone pad en bruine kikker. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om weg te komen. Dergelijke opruimactiviteiten vinden bij voorkeur niet plaats tijdens de winterslaaperperiode. Indien noodzakelijk dienen aanwezige dieren te worden verplaatst naar geschikt habitat buiten de ingreep. Er zijn in het kader van de algemene zorgplicht verder geen aanvullende maatregelen nodig.

Ondanks dat de onderzoekslocatie geen landhabitat betreft waar minder algemene soorten als kam-salamander en alpenwatersalamander doorgaans worden aangetroffen, kan niet worden uitgesloten dat in een incidenteel geval toch een dergelijke soort op de onderzoekslocatie voor kan komen. Wanneer er onverhoopt tijdens de opschoning van het terrein toch een individu wordt aangetroffen, dient er worden gehandeld in het kader van de zorgplicht. Indien nodig kan voor advies, bij het aantreffen van een incidenteel individu, Econsultancy worden geraadpleegd.

6.3 Gebiedsbescherming

De quickscan flora en fauna toetst voornamelijk aan de Flora- en faunawet. Indien een plangebied in of nabij een gebied is gelegen dat tot de EHS behoort of onder de Natuurbeschermingswet valt, dient te worden bepaald of er een effect valt te verwachten. Bij een toetsing aan de Natuurbeschermingswet spelen vaak andere facetten mee, zoals de aanwezige doelsoorten en kernwaarden van het betreffende beschermde gebied.

Voor de EHS geldt geen externe werking. Aangezien de onderzoekslocatie niet is gelegen in of aangrenzend aan een onderdeel dat behoort tot de EHS, is aantasting niet aan de orde. Externe werking op overige beschermde natuurgebieden, zoals het Natura 2000-gebied 'Sint Jansberg' is, gelet op afstand tot de onderzoekslocatie en de aard van de ingreep niet aan de orde.

7. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van HSRO bv een quickscan flora en fauna uitgevoerd aan De Hostert 11 te Linden in de gemeente Cuijk.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens om de huidige bestemming 'agrarisch met bouwblok' om te zetten naar 'recreatie en wonen'. Hierbij zal de milieuvergunning Agrarisch bedrijf worden ingetrokken. Ten behoeve van de voorgenomen plannen zullen twee oude stallen, een oude open kapschuur en verharding worden verwijderd. Vervolgens zullen er nieuwe gebouwen voor verblijfsrecreatie (10 eenheden) worden gerealiseerd. Daarnaast wordt het plangebied landschappelijk ingepast door het aanplanten van 4.000 m² boomgaardweide en 400 m² hagen en bomen.

Waarnemingen en te verwachten soorten:

De beplanting en bebouwing op de onderzoekslocatie biedt nestgelegenheid aan algemene broedvogels. De te handhaven woonboerderij kan onderkomen bieden aan huismus en mogelijk ook aan vleermuizen. De te slopen bebouwing is ongeschikt als nestlocatie voor jaarrond beschermde broedvogels en als verblijfplaats voor vleermuizen. De onderzoekslocatie is momenteel al geschikt voor vleermuizen om te foerageren, maar zal na uitvoer van de plannen kwalitatief verbeteren. De beplanting en opslag van materialen biedt schuilmogelijkheden aan algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën. Ondanks dat de onderzoekslocatie geen landhabitat betreft waar minder algemene soorten als kamsalamander en alpenwatersalamander doorgaans worden aangetroffen, kan niet worden uitgesloten dat in een incidenteel geval toch een dergelijke soort op de onderzoekslocatie voor kan komen. Voor de overige soorten uit de verschillende soortgroepen vormt de onderzoekslocatie geen geschikt habitat of zijn deze op grond van bekende verspreidingsgegevens of het ontbreken van verblijfsindicaties niet te verwachten.

Maatregelen ter voorkoming van overtredingen van de Flora- en faunawet:

Over het algemeen kan schade aan broedvogels worden voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen te starten of geheel buiten het broedseizoen uit te voeren. Het (laten) uitvoeren van een controle op de aanwezigheid van een broedgeval voor aanvang van de werkzaamheden kan ook voorkomen dat er onnodige vertraging van de plannen en verstoring van broedvogels plaatsvindt.

In het kader van de algemene zorgplicht dient er bij het verwijderen van materialen en beplanting rekening te worden gehouden met mogelijk aanwezige soorten als egel, konijn, gewone pad en bruine kikker. Incidenteel is het niet uitgesloten dat een individuele kamsalamander of alpenwatersalamander wordt aangetroffen. Dieren moeten de gelegenheid krijgen om weg te komen. Dergelijke op ruimactiviteiten vinden bij voorkeur niet plaats tijdens de winterslaaperperiode. Indien noodzakelijk dienen aanwezige dieren te worden verplaatst naar geschikt habitat buiten de ingreep. Er zijn in het kader van de algemene zorgplicht geen aanvullende maatregelen nodig.

Gebiedsbescherming

De EHS zal niet worden aangetast door de herbestemming van de onderzoekslocatie. Externe werking op overige beschermde natuurgebieden (Natura 2000) is niet aan de orde.

Noodzaak tot nader onderzoek

Nader onderzoek naar het voorkomen van verschillende soortgroepen wordt niet noodzakelijk geacht.

Noodzaak aanvraag ontheffing Flora- en faunawet artikel 75c

Ontheffingsaanvraag voor overtreding van verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet ten aanzien van het verstoren van vaste rust- en verblijfplaatsen is niet aan de orde.

Tabel I geeft een samenvatting van de te verwachten verstoring en de te nemen vervolgstappen.

Vrijblijvend advies

Steenuil is op de onderzoekslocatie niet als broedvogel aangetroffen. De directe omgeving (inclusief de onderzoekslocatie zelf) vormt echter wel geschikt leefgebied voor deze Rode Lijstsoort. Met een geringe inspanning, bijvoorbeeld door het plaatsen van 1 à 2 steenuilnestkasten in de toekomstige hoogstamboomgaard, kan de onderzoekslocatie deel gaan uitmaken van het broedbiotoop van deze soort. Gelet op het steeds verder verdwijnen van broedgelegenheid voor deze soort zal deze relatief eenvoudige maatregel een positief effect op de soort in de omgeving kunnen hebben.

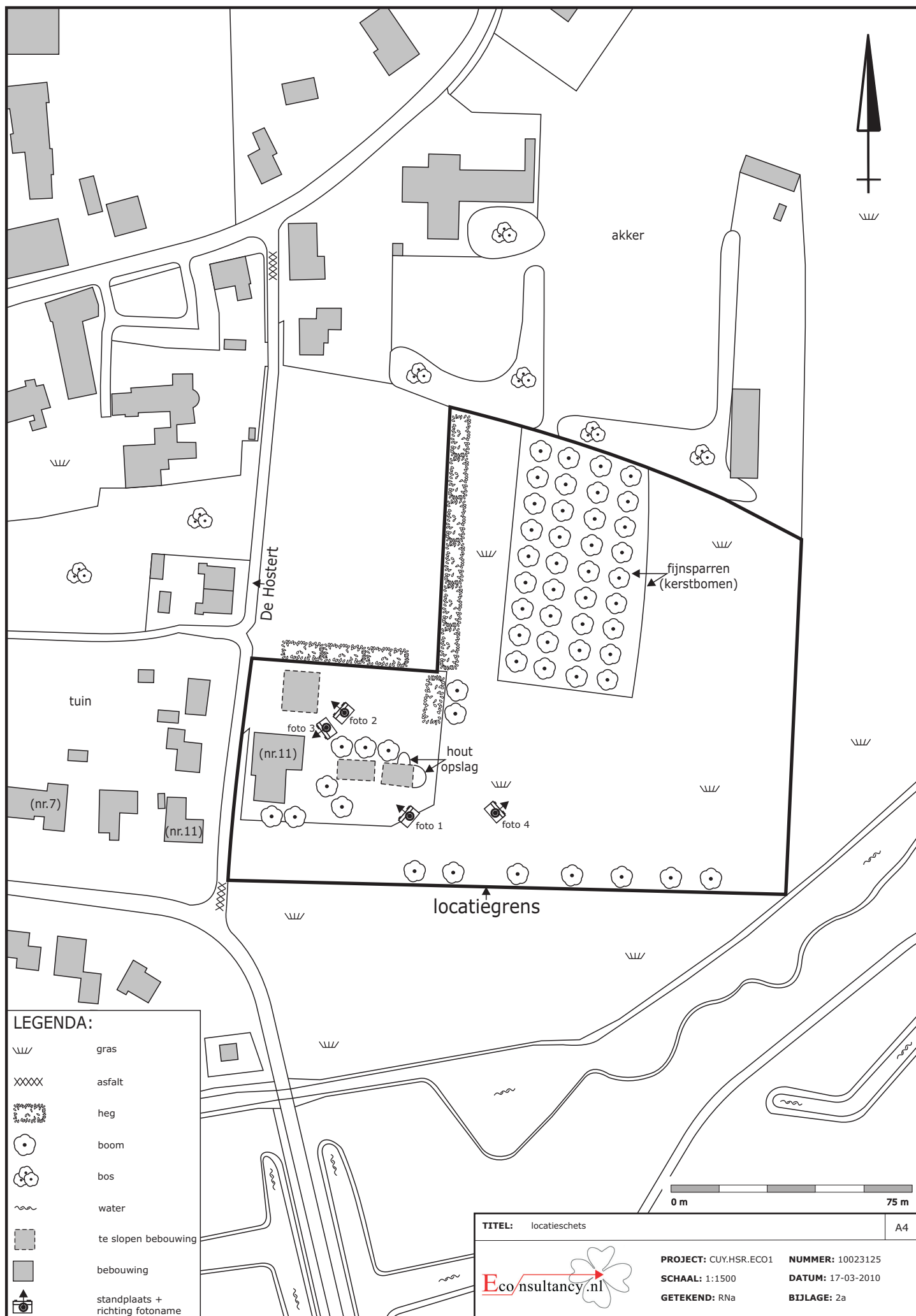
Ook voor huismus vormt de directe omgeving geschikt leefgebied. De soort staat onder druk door steeds verder afnemende broedgelegenheid. Met een geringe inspanning, bijvoorbeeld door het plaatsen van mussennestkasten kan een positieve impuls worden gegeven aan lokale populatie.

Tabel I. Overzicht te verwachten verstoring en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Ingrep verstoring	Nader onderzoek	Ontheffingsaanvraag (*)	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	algemeen	mogelijk	nee	ontheffing niet mogelijk	verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uitvoeren of controle op broedgevallen voor aanvang werkzaamheden
	jaarrond beschermd	nee	nee	nee	-
Vleermuizen	verblijfplaatsen	nee	nee	nee	-
	foerageergebied	nee	nee	nee	-
	vliegroutes	nee	nee	nee	-
Grondgebonden zoogdieren		mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht
Amfibieën		mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht
Reptielen		nee	nee	nee	-
Vissen		nee	nee	nee	-
Libellen en dagvlinders		nee	nee	nee	-
Vaatplanten		nee	nee	nee	-

* Ontheffingen van verbodsbepalingen ten aanzien van vleermuizen of broedvogels worden alleen nog verleend op basis van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn. Ruimtelijke ontwikkeling valt niet onder een dergelijk belang. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats behouden moeten blijven. De maatregelen, vastgelegd in een activiteitenplan kunnen vooraf door Dienst Regelingen worden goedgekeurd middels een ontheffingsaanvraag.

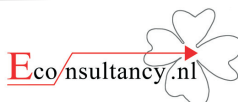

LEGENDA:

- gras
- asfalt
- heg
- boom
- bos
- water
- te slopen bebouwing
- bebouwing
- standplaats + richting fotoname

TITEL: locatieschets

A4

PROJECT: CUY.HSR.ECO1
SCHAAAL: 1:1500
GETEKEND: RNa

NUMMER: 10023125
DATUM: 17-03-2010
BIJLAGE: 2a

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie

Foto 1. te slopen kleine schuurtjes in gebruik als opslag

Foto 2. te slopen open kapschuur in gebruik als opslag

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie

Foto 3. te handhaven woonboerderij

Foto 4. agrarisch perceel in gebruik als hooiland en kwekerij fijnsparren (kerstbomen)

Bijlage 3 Geraadpleegde bronnen

LITERATUUR

- Beersma, P. & W. en A. van den Burg, Steenuilen, Roodbont BV, november 2007.
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. - Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Dienst Regelingen, aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet, augustus 2009.
- Delft, Van J. & A. de Bruin 2010. Waarnemingen Overzicht 2007 en 2008. RAVON 34 11 (4) 2010. Stichting RAVON.
- Delft, Van J.J.C.W. en Schuitema W. (2005) Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant. Stichting RAVON.
- Hustings, F., Borggreve C., van Turnhout C. & Thissen J. 2004. Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels volgens Nederlandse en IUCN-criteria. SOVON-onderzoeksrapport 2004/13. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- Heusden, W.R.M. van & Vreugdenhil, S.J., 2008. Handreiking Flora- en faunawet. Dienst Landelijk Gebied.
- Limpens, H.J.G.A., Mostert, K. & Bongers, W. (eds.) 1997. Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Limpens, H., Regelink, J. & Koelman, R. (2009). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging VZZ.
- SOVON Broedvogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- Twisk, P. en Limpens. H. (2006). Een thuis voor een vleermuis. Beschermingsplan voor vleermuizen in Noord-Brabant. Zoogdiervereniging VZZ.

INTERNET

- www.brabant.nl (EHS en beschermde gebieden in Noord-Brabant)
- www.minInv.nl (natuurwetgeving)
- www.natuurloket.nl (verspreidingsgegevens op km hok niveau)
- www.telmee.nl (waarnemingen van vrijwilligers)
- www.vlinderstichting.nl (soortgegevens vlinders en libellen)
- www.waarneming.nl (waarnemingen van vrijwilligers)
- www.zoogdieratlas.nl (verspreidingsgegevens zoogdieren)

Bijlage 4 Natuurwetgeving en beleid

Flora- en faunawet

De Europese natuurwetgeving is in Nederland, op het gebied van de soortbescherming, uitgewerkt in de Flora- en faunawet. Deze wet heeft tot doel alle in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten te beschermen en in stand te houden. Om dit doel te bereiken, bevat de wet een aantal verbodsbepalingen (zie tabel I). Hierbij wordt het zogenaamde “nee, tenzij...” principe gehanteerd. Dit wil zeggen dat activiteiten met een (potentieel) schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn (“nee”). Van dit verbod kan echter onder voorwaarden (“tenzij”) afgeweken worden door ontheffingen of vrijstellingen. Onder “activiteiten” worden alle activiteiten in het kader van de ruimtelijke ontwikkeling of inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik verstaan. Voorbeelden hiervan zijn de sloop van gebouwen, de ontwikkeling van woonwijken en bedrijventerreinen, dempen van wateren, maar ook natuurontwikkelingsprojecten. Alle activiteiten moeten getoetst worden op hun effecten op aanwezige en mogelijk aanwezige beschermde planten- diersoorten.

Tabel I. *Verbodsbepalingen Flora- en faunawet*

Artikel 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11	Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Tabel II. *Soortbeschermingscategorieën Flora- en faunawet*

De Flora- en faunawet maakt onderscheid in een drietal beschermingscategorieën. Iedere categorie heeft zijn eigen ontheffingsmogelijkheden en toetsingscriteria. Voor vogels is een aparte categorie.

Tabel 1 algemeen beschermde soorten
Voor de soorten in Tabel 1 van de Flora- en faunawet geldt, bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing in het kader van artikel 75 aangevraagd te worden. Voorbeelden zijn: ree, haas konijn, egel, bruine kikker, gewone pad, wijngaardslak, brede wespenorchis, grote kaardenbol
Tabel 2 overige beschermde soorten
Voor de soorten in Tabel 2 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing aangevraagd te worden. Echter indien er volgens een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode gewerkt wordt, geldt er bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen en hoeft er geen ontheffing aangevraagd te worden. De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan het criterium ‘doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort’ (‘lichte toets’). Voorbeelden zijn: eekhoorn, steenmarter, kleine modderkruiper, gele helmblom, steenbreekvaren, tongvaren
Tabel 3 strikt beschermde soorten
Voor de soorten van Tabel 3 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen bij alle activiteiten (waaronder ruimtelijke ontwikkeling en inrichting) een ontheffing aangevraagd te worden. In een zeer beperkt aantal gevallen kan er op basis van een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode een vrijstelling verleend worden voor de ontheffingsverplichting bij een zeer beperkt aantal activiteiten. De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan een drietal criteria (uitgebreide toets). Bij de uitgebreide toets dient aan alle afzonderlijke criteria te worden voldaan. De criteria zijn als volgt: de activiteiten of werkzaamheden doen geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort, er is geen andere bevredigende oplossing (alternatief) voor de geplande activiteiten of werkzaamheden, die minder schade oplevert voor de betreffende soort en er moet sprake zijn van een bij de wet genoemd belang. Voorbeelden zijn: das, waterspitsmuis, alle vleermuissoorten, rugstreeppad, boomkikker, kamsalamander

Tabel II (vervolg). Soortbeschermingscategorieën Flora- en faunawet

Vogels
Voor vogels geldt dat er altijd een ontheffing aangevraagd dient te worden. Indien activiteiten plaatsvinden waarbij verbodsbepalingen worden overtreden ten aanzien van (broed)vogels dient er een uitgebreide toets, zoals beschreven bij Tabel 3 Flora- en faunawet toegepast te worden. Indien er gewerkt wordt volgens een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode is het mogelijk dat er geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden bij bestendig gebruik en onderhoud, bestendig beheer en ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Bij broedvogels kan een overtreding in de meeste gevallen gemakkelijk voorkomen worden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.

Tabel III. Algemene Zorgplicht

Algemene Zorgplicht (artikel 2)
Een belangrijk uitgangspunt binnen de Flora- en faunawet is dat op elke burger de plicht rust om voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat iedereen zich dient in te spannen om de nadelige gevolgen voor een soort te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. De zorgplicht is ten alle tijden van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 2005 heeft tot doel bijzondere natuurgebieden in Nederland te beschermen en in stand te houden. De wet omvat onder andere de richtlijnen van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn ten aanzien van gebiedsbescherming. Doordat de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn beide zijn opgenomen in de Natura 2000 wetgeving, zullen de termen “habitatrichtlijn-gebied” en “vogelrichtlijngebied” komen te vervallen. De betreffende gebieden worden momenteel opgenomen en aangewezen als Natura 2000 gebieden. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de Europese Unie. Handelingen die een negatieve invloed hebben op gebieden die binnen dit netwerk vallen, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningsstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door het ministerie van LNV (via Dienst Regelingen) of door de provincie. In de aankomende jaren zullen voor alle gebieden beheerplannen opgesteld worden. Tot die tijd zal er echter per project beoordeeld moeten worden of er nadelige effecten te verwachten zijn voor een beschermd gebied.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

De Nederlandse Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van gebieden dat planten- en diersoorten in staat stelt zich door en tussen verschillende natuurgebieden te verplaatsen. Het netwerk moet voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat gebieden hun ecologische waarde verliezen. De EHS is onderdeel van een Europees ecologisch netwerk en bestaat uit kerngebieden (in Nederland de Natura-2000 gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en de Wetlands) of verweven gebieden (gericht op de verweving van landbouw, wonen en natuur) die onderling verbonden worden door ecologische verbindingzones. Ecologische verbindingzones zijn stroken en stukjes natuur die de verspreid liggende natuurgebieden met elkaar verbinden. Op deze manier kunnen dieren en planten zich van het ene naar het andere leefgebied verplaatsen. Met name de kleine populaties die met uitsterven worden bedreigd, blijven hierdoor levensvatbaar. Negatieve invloed op de werking van een verbinding of aantasting van een verbinding dient vermeden en gecompenseerd te worden zodat het netwerk niet verslechtert.

Rode Lijsten

In opdracht van het ministerie van LNV zijn voor diverse soortgroepen zogenaamde Rode Lijsten samengesteld. Deze Rode Lijsten vermelden van welke soorten het voortbestaan in Nederland bedreigd wordt. Op deze manier geven de lijsten een indicatie van het belang van aanwezige planten en dieren in een gebied voor het behoud van de hele populatie. In door het ministerie van LNV opgestelde soortbeschermingsplannen wordt aangegeven welke maatregelen genomen moeten worden om het voortbestaan van deze soorten te waarborgen. Deze soortbeschermingsplannen worden door diverse provincies gehanteerd voor het opstellen van compensatieverplichtingen.